

Kultuuriministeeriumi 2008. aasta raamatupidamise aastaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus

*Audit on korraldatud riigi majandusaasta
koondaruandele hinnangu andmiseks*

Kultuuriministeeriumi 2008. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus

Audit on korraldatud riigi majandusaasta koondaruandele hinnangu andmiseks

Kokkuvõte auditeerimise tulemustest

Riigieelarve seadus kohustab Riigikontrolli auditeerima riigi majandusaasta koondaruannet. Riigi majandusaasta koondaruandesse konsolideeritakse kõigi riigiraamatupidamiskohustuslaste aruanded. Riigikontroll auditeeris Kultuuriministeeriumi 2008. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsust ja tehingute vastavust olulisematele õigusaktidele, et kasutada auditi tulemusi riigi majandusaasta koondaruandele hinnangu andmiseks. Lisaks vaatas Riigikontroll, kas ministeeriumis on toimiv sisekontrollisüsteem, et luua eeldused investeringuteks eraldatud raha sihipäraseks kasutamiseks, varade säilimiseks ja heaperemehelikuks kasutamiseks. Oma töös tugines Riigikontroll ministeeriumi siseauditi eest vastutava ametniku hinnangule ministeeriumi raamatupidamise aastaaruande õigsuse ja tehingute seaduslikkuse kohta.

Mida me auditeerisime?

Ministeeriumi 2008. aasta eelarve kassakulud olid 2,8 miljardit krooni ning ministeeriumi bilansimaht 31.12.2008. aasta seisuga oli 3,2 miljardit krooni.

Mida me auditi tulemusel leidsime ja järeldasime?

Riigikontrolli peamised järeldused on järgmised.

- **Ministeeriumi raamatupidamise aastaaruanne kajastab olulises osas õigesti ministeeriumi finantsseisundit, lõppenud aruandeperioodi kassakulusid ja majandustulemust.**
- **Raamatupidamise korraldus ministeeriumis ja tema valitsemisala asutustes vajab parandamist.** Ministeeriumi pearaamatupidaja on koordineerinud ministeeriumi valitsemisala asutuste raamatupidamist varasemast enam, kuid endiselt esineb valitsemisala asutuste raamatupidamises puudusi. Auditis tuvastati, et mitmes asutuses ei ole raamatupidamist reguleeriv kord piisav ja seda ei ole täidetud.
- **Auditeeritud olulised majandustehingud on kooskõlas riigieelarve seadusega, 2008. aasta riigieelarve ja 2008. aasta lisaeelarve seadusega.**

- **Mõnel juhul ei ole asjade ostmisel ja teenuste tellimisel kinni peetud riigihangete seadusest.**
- **Vara säilimine ei pruugi olla tagatud.** Vara säilimise tagamisel ja seisukorra hindamisel on üks olulisemaid meetmeid vara regulaarselt inventeerida. Ministeeriumi valitsemisalas ei ole vara inventeerimine korraldatud viisil, mis tagaks selle säilimise.

Sisukord

Kultuuriministeeriumi raamatupidamise aastaaruande õigsus ja raamatupidamise korraldus	4
Ministeeriumi 2008. aasta raamatupidamise aastaaruanne on olulises osas õige	4
Raamatupidamise korraldus ministeeriumi valitsemisalas vajab parandamist	4
Osa kinnisvarainvesteeringuid on jätkuvalt valesti klassifitseeritud	5
Jätkuvalt on mitmeid puudusi põhivara arvestuses	6
Kultuuriministeeriumi tehingute seaduslikkus	7
Investeeringuteks eraldatud raha on kasutatud üldjuhul sihipäraselt	7
Mõnel juhul ei ole varade soetamisel järgitud riigihangete seadust	8
Vara säilimine ei pruugi olla tagatud	8
Riigikontrolli varasematel aastatel tehtud soovitude rakendamine	10
Riigikontrolli soovitused ja Kultuuriministeeriumi vastus	11
Ülevaade Kultuuriministeeriumist	12
Auditi iseloomustus	13
Auditi eesmärk	13
Hinnangu andmise kriteeriumid	13
Riigikontrolli varasemaid auditeid Kultuuriministeeriumi valitsemisalas	15

Kultuuriministeeriumi raamatupidamise aastaaruande õigsus ja raamatupidamise korraldus

Ministeeriumi 2008. aasta raamatupidamise aastaaruanne on olulises osas õige

1. Riigikontrolli hinnangul kajastab ministeeriumi 2008. aasta raamatupidamise aastaaruanne, mis näitab ministeeriumi 2008. aasta kassakuludeks 2,8 miljardit krooni, aruandeperioodi tulemiks –1,9 miljardit krooni ja bilansimahuks 31.12.2008. aasta seisuga 3,2 miljardit krooni, olulises osas õigesti ministeeriumi finantsseisundit, lõppenud aruandeperioodi kassakulusid ja majandustulemust.

2. Järgnevalt on esitatud auditi käigus raamatupidamise ja sisekontrollisüsteemi toimimise kohta tehtud tähelepanekud, mis ei mõjutanud Riigikontrolli arvamust, kuid mis võivad edaspidi põhjustada olulisi vigu raamatupidamise aastaaruandes, kui arvestuse korraldust ei parandata.

Raamatupidamise korraldus ministeeriumi valitsemisalas vajab parandamist

3. Riigikontroll leiab, et raamatupidamise korraldus ja tase Kultuuriministeeriumi valitsemisala asutuses on ebaühtlane ja vajab parandamist. Mitme valitsemisala asutuse raamatupidamise sise-eeskiri ei ole piisav, et tagada vigade vältimist ning raamatupidamise aruannetes tekkinud vigade õigeaegset avastamist ja parandamist. Ministeeriumi pearaamatupidaja on küll koordineerinud raamatupidamist kogu ministeeriumi valitsemisalas, selleks on ta korraldanud teabepäevi, nõustanud valitsemisala asutuste raamatupidajaid ja vahetanud nendega infot, kuid vaatamata sellele esineb jätkuvalt raamatupidamise hea tava, riigiraamatupidamise üldeeskirja, ministeeriumi valitsemisala raamatupidamise sise-eeskirja ning asutuste endi raamatupidamise sise-eeskirja täitmata jätmist. Seda kinnitavad käesolevas aruandes toodud tähelepanekud. Valitsemisala raamatupidamist reguleeriva korra eiramine viitab vajadusele tõhustada veelgi järelevalvet allasutuste raamatupidamise üle.

4. Riigikontroll ja ministeeriumi valitsemisala asutusi auditeerinud vannutatud audiitorid tuvastasid puudusi ministeeriumi valitsemisala, Saaremaa Muuseumi, Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseumi, Läänemaa Muuseumi, Mahtra Talurahvamuuseumi, Viljandi Muuseumi, Eesti Spordimuuseumi, Eesti Vabaõhumuuseumi, Tartu Kunstimuuseumi ja Muinsuskaitseameti raamatupidamise sise-eeskirjades. Näiteks:

- Kultuuriministeeriumi valitsemisala raamatupidamise sise-eeskirjas ei ole kirjeldatud tegevusi, kuidas toimub ühte infosüsteemi tsentraliseeritud üksuste raamatupidamine, sh kuidas toimub raamatupidamise algdokumentide aktsepteerimine ja liikumine, raamatupidamiskannete tegemine ja kontrollimine jms.
- Kontrollitud maakonnamuuseumidest olid viiel muuseumil raamatupidamise sise-eeskirjad koostatud aastatel 2001–2005 ning hiljem ei ole neid ajakohastatud, mistõttu nad ei ole

kooskõlas raamatupidamise seaduse, riigiraamatupidamise üldeeskirja ega ministeeriumi valitsemisala raamatupidamise sise-eeskirjaga. Tartu Kunstimuuseumi auditeerinud vannutatud audiitori hinnangul on muuseumi raamatupidamise sise-eeskiri uuendamata ja vastavusse viimata valitsemisala eeskirjaga ega kirjelda piisavalt tegelikke toiminguid.

- Muinsuskaitseameti raamatupidamise sise-eeskirjas puudub kord, mis reguleeriks sihtotstarbeliste eraldiste ja kultuurimälestiste omanikele mälestiste korrashoiuks antavate toetuste üle arvepidamist ja raamatupidamises kajastamist.
- Eesti Spordimuuseumi ja Eesti Vabaõhumuuseumi raamatupidamise sise-eeskirjas on tulude arvestamise osa üldsõnaline ega selgita piisavalt mitmesugustest tegevustest saadavate tulude arvestamise ja raamatupidamises kajastamise põhimõtteid.

5. Riigikontrolli soovitusel kultuuriministrile:

- Nõuda valitsemisala asutustelt raamatupidamise sise-eeskirjade täiendamist ja ajakohastamist.
- Kohustada ministeeriumi pearaamatupidajat läbi vaatama ja kooskõlastama valitsemisala asutuste raamatupidamise sise-eeskirjad.
- Rakendada meetmeid raamatupidajate kutseoskuste tõstmiseks.
- Teha senisest enam jooksivaid kontrollitoiminguid valitsemisala asutuste raamatupidamistes.

Kultuuriministeeriumi vastus: Kultuuriministeeriumi haldusala asutustele tehakse ülesandeks nende raamatupidamise sise-eeskirjade vastavusse viimine haldusala sise-eeskirjaga hiljemalt 30. novembriks 2009. a.

Kultuuriministeeriumi pearaamatupidajale tehakse ülesandeks valitsemisala asutuste täiendatud sise-eeskirjade läbi vaatamine.

Kultuuriministeerium töötab välja abinõud raamatupidajate kutseoskuste täiendamiseks ja tõhustab kontrollitoiminguid valitsemisala asutuste raamatupidamiste üle.

Osa kinnisvarainvesteeringuid on jätkuvalt valesi klassifitseeritud

6. Aruandeaastal on enamik kinnisvarainvesteeringuid Kultuuriministeeriumi ja tema valitsemisala asutuste raamatupidamises õigesti klassifitseeritud. Ainult Teatri Vanemuine raamatupidamises ei ole jätkuvalt kinnisvarainvesteeringuna kajastatud nn suure maja kohvikupind soetusmaksumuses 3,8 miljonit krooni ja 15 korterit 3,1 miljonit krooni. Sellele on Riigikontroll eelmistel aastatel korduvalt tähelepanu juhtinud. Samuti juhtis sellele puudusele tähelepanu teatri 2008. aasta raamatupidamise aastaaruannet auditeerinud vannutatud audiitor.

7. Ebatäpse kajastamise tõttu annab Kultuuriministeeriumi bilanss valeinfot põhitegevuseks kasutatava vara väärtuse kohta. Riigikontrolli hinnangul tagab hoonete ja hoone osade kasutuseesmärgist lähtudes kinnisvarainvesteeringuteks klassifitseerimine ja nendega tehtud tehingute õige kajastamine raamatupidamises ka kõikehõlmava ülevaate nende korrashoiuks tehtud tegelikest kuludest. Praegu kajastatakse neid kulusid põhitegevusega seotud kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulude hulgas.

8. Riigikontrolli soovitus kultuuriministrile: Nõuda Teatrilt Vanemuine kinnisvarainvesteeringute kajastamist kooskõlas riigi raamatupidamise üldeeskirjaga.

Kultuuriministeeriumi vastus: Kultuuriministeerium esitab Teatrile Vanemuine kirjaliku korralduse kinnisvarainvesteeringu kajastamiseks kooskõlas riigi raamatupidamise üldeeskirjaga hiljemalt 31.12.2009. a seisuga raamatupidamisaruannetes.

Jätakuvalt on mitmeid puudusi põhivara arvestuses

9. Kultuuriministeeriumi valitsemisalas on jätkuvalt asutusi, kus põhivara arvestus on nõrgal tasemel. Puudused põhivara arvestuses ja kontrollisüsteemis võivad olla riigivara hävimist ja kuritarvitusi soodustav tegur. Samuti on vara kõikehõlmav ja täielik arvestus oluline õigete juhtimisotsuste vastuvõtmiseks.

10. Kultuuriministeeriumi valitsemisala asutuste raamatupidamises oli põhivarana arvel hulgaliselt varaobjekte, mis ei vasta põhivara kriteeriumile. Riigikontrolli hinnangul ei ole alla 30 000 krooni maksvate põhivaraobjektide arvelhoidmine asutuste põhivara registrites kooskõlas riigi raamatupidamise üldeeskirja nõuetega ega anna õiget infot põhivara koguväärtusest, koormab raamatupidamisarvestust ja raskendab inventuuride korraldamist. Näiteks Muinsuskaitseameti raamatupidamises võeti aruandeaastal põhivarana arvele 211 840 krooni väärtuses selliseid varaobjekte, mis ei vasta põhivara kriteeriumidele. Nende arvelevõtmist põhjendati asjaoluga, et need osteti riigieelarves soetusteks ettenähtud raha arvel.

11. Eesti Meremuuseumi raamatupidamises oli enamik soetatud põhivaraobjekte arvele võetud kolme-neljakuulise hilinemisega, mistõttu bilansis on põhivara väärtus näidatud arvestamata amortisatsioonisumma võrra 329 000 krooni suuremana ja tulemiaruanDES tegevuskulud väiksemana. Lõpetamata ehituse ja etapiviisilise põhivara soetuste kohta ei peetud arvestust objektide kaupa, mistõttu oli raamatupidamises külastuskeskuse hoone põhivarana arvele võetud 136 204 krooni ja mänguväljak 36 203 krooni tegelikest soetuskuludest väiksemas maksumuses. Samuti oli tehtud mitmeid paranduskandeid kulukontode ja lõpetamata ehitustööde raamatupidamiskonto vahel, kokku summas üle 700 000 krooni ilma raamatupidamise seaduses nõutud algdokumenti koostamata. Seetõttu ei ole võimalik ka hinnata, kas paranduskanded olid põhjendatud.

12. Saaremaa Muuseumi raamatupidamises ei ühtinud põhivara registri andmed bilansis toodud andmetega, seetõttu ei saanud Riigikontroll kindlust, et muuseumi bilansis näidatud põhivara väärtus vastab tegelikkusele. Samuti esines vigu amortisatsiooni arvestamisel, näiteks

mõnel põhivaraobjektil ei arvestatud üldse amortisatsiooni, mõnel alustati amortisatsiooni arvestust hilinemisega.

13. Teatri Vanalinnastudio inventeerimiskomisjon tunnistas inventuuri käigus kasutuskõlbmatuks põhivaraobjekte soetusmaksumusega 853 465 krooni. Tegelikult kanti põhivaraobjekte 31.12.2008. aasta seisuga põhivara hulgast välja ainult soetusmaksumusega 96 486 krooni (jääkväärtusega 4195 krooni). Siiani on põhivara hulgast välja kandmata põhivaraobjekte soetusmaksumusega 756 978 krooni (jääkväärtusega 0 krooni). Riigikontroll taunib olukorda, kus põhivarana hoitakse arvel vara, mis on kasutuskõlbmatu. Samuti tuleb riigiraamatupidamise üldeeskirja kohaselt korrigeerida inventeerimisel tuvastatud vahed. Kuigi see ei avalda rahalist mõju bilansile, on ministeeriumi majandusaasta aruande lisades avalikustatud info siiski eksitav.

14. Riigikontrolli soovitused kultuuriministrile:

- Nõuda valitsemisala asutustelt kehtestatud arvestuspõhimõtete järgimist, et tagada kogu ministeeriumi valitsemisala põhivara ning tegevuskulude nõuetekohane arvestus.
- Teha senisest enam jooksvalt kontrollitoiminguid valitsemisala asutuste raamatupidamiskannete üle.

Kultuuriministeeriumi vastus: Kultuuriministeerium kohustab oma valitsemisala asutusi järgima valitsemisalas kehtestatud arvestuspõhimõtteid.

Kultuuriministeerium tõhustab kontrollitoiminguid valitsemisala asutuste raamatupidamiste üle. Enam kavatsetakse tähelepanu pöörata 2008. a haldusalasse lisandunud maakonnamuuseumidele.

Kultuuriministeeriumi tehingute seaduslikkus

15. **Riigikontrolli hinnangul on auditeeritud olulised tehingud tehtud kooskõlas riigieelarve seadusega, 2008. aasta riigieelarve ja 2008. aasta lisaelarve seadusega.**

16. Järgnevalt on esitatud auditi käigus tehingute seaduslikkuse kohta tehtud tähelepanekud, mis ei mõjutanud Riigikontrolli hinnangut, kuid mis viitavad puudustele nii sisekontrollisüsteemis kui ka finantsjuhtimises.

Investeeringuteks eraldatud raha on kasutatud üldjuhul sihipäraselt

17. 2008. aasta riigieelarvega ja 2008. aasta lisaelarve seadusega eraldati ministeeriumile investeeringuteks kokku 100 697 234 krooni. Olulisemateks investeeringuobjektideks olid Eesti Meremuuseumi eksponaatlaevade sadama väljaehitamine ja vesilennukite angaaride restaureerimine, Muinsuskaitseameti hoone renoveerimine ja Eesti Vabaõhumuuseumi kommunikatsioonid, planeeringud ja külastuskeskus. Riigikontrolli pisteliste kontrollitoimingute käigus riigieelarvest investeeringuteks eraldatud raha mittesihipärasest kasutamist ei tuvastatud.

Mõnel juhul ei ole varade soetamisel järgitud riigihangete seadust

18. Riigihangete seadus kohustab korraldama riigihanke menetluse, kui asjade või teenuste maksumus on 40 000 eurot ehk 625 864 krooni. Kui ostu maksumus ületab 10 000 eurot asjade/teenuste puhul ja 30 000 eurot ehitustööde puhul, on asutus kohustatud esitama 10 päeva jooksul pärast lepingu sõlmimist riigihanke aruande.

19. Riigikontroll tuvastas auditi käigus, et ministeerium on maksnud kolmele reisifirmale kokku 2 664 149 krooni. Sõidukuludeks kasutati 1 415 157 krooni. Seaduses ettenähtud riigihanke menetlust reisiteenuste ostmiseks ministeerium korraldanud ei ole. Eesti Ajaloomuuseum on ostnud valveteenust ühelt äriühingult 972 382 krooni eest (käibemaksuta) ilma riigihankemenetlust korraldamata.

20. Mõned valitsemisala asutused ei ole riigihangete registrile riigihanke aruandeid esitanud, nagu näiteks Saaremaa Muuseum ja Muinsuskaitseamet. Eesti Vabaõhumuuseum hilines 2,2 miljonit krooni maksnud veetorustiku renoveerimistööde riigihanke aruande esitamisega üle aasta.

21. Riigikontrolli soovitused kultuuriministrile:

- Juhul kui asjade ja teenuste ostud ületavad riigihangete seaduses kehtestatud piirmäära, korraldada seaduses ettenähtud riigihankemenetlus, sealjuures kaaluda hankemenetluse korraldamist valitsemisala üleselt.
- Korraldada riigihangetega tegelevatele töötajatele riigihangete seaduse koolitus, kus muu hulgas tutvustada riigihangete registrile aruannete esitamise korda.

Kultuuriministeeriumi vastus: Kultuuriministeerium kohustub järgima riigihangete seadusest tulenevaid kohustusi ja töötab välja meetmed riigihangetega tegelevate töötajate pädevuse tõstmiseks.

Vara säilimine ei pruugi olla tagatud

22. Vara säilimise tagamisel ja seisukorra hindamisel on üks olulisemaid meetmeid vara regulaarselt inventeerida.

23. Riigikontroll osales pisteliselt ministeeriumi ja valitsemisala asutuste inventuurides, samuti tutvus inventuure reguleeriva korraga ja 2008. aasta lõpus tehtud inventuuride dokumentatsiooniga. Selle põhjal leiab Riigikontroll, et vara inventuuride üle on vaja kontrolli tugevdada, et kindlustada nende inventeerimine viisil, mis tagaks varade säilimise. Inventuuride korraldamises selgusid järgmised puudused:

- Ministeeriumi valitsemisala raamatupidamise sise-eeskirjaga on kehtestatud vara ja kohustuste inventeerimise ning hindamise kord, kuid tuvastati asutusi, kus seda ei järgita.
- Muinsuskaitseameti peadirektori käskkirjas aastainventuuri korraldamise kohta oli määratud põhivara inventeerida 31. detsembri seisuga. Tegelikult alustati inventeerimist juba novembris, mistõttu jäid detsembris soetatud põhivarad inventeerimata. Lugemislehtedel esines ebatäpsusi varaobjektide

nimetustes ja maksumustes. Osal lugemislehtedel puudus vara ülelugemise kuupäev.

- Teatris Vanalinnastudio ei olnud määratud, mis kuupäeva seisuga varad üle loetakse, ja seetõttu tekkis olukord, kus inventuurikomisjonid lugesid vara üle eri kuupäevade seisuga novembris ja detsembris. Veel selgus, et riigi raamatupidamise üldeeskirja nõuetele vastavaid paber kandjal ettetäidetud lugemislehti inventuurikomisjonidele ei anta. Riigikontrolli hinnangul ei täida selliselt korraldatud inventuur oma eesmärgi veenduda varade olemasolus ja seisukorras kindlaksmääratud kuupäeval. Samuti võib nii tehtud inventuuri korral esineda varaobjektide mitmekordset ülelugemist ja osa varaobjektidest võib jääda üldse üle lugemata.
- Riigi raamatupidamise üldeeskirja eirates oli Mahtra Talurahvamuuseumi inventuurikomisjoni määratud ka materiaalselt vastutavaid isikuid.
- Eesti Ajaloomuuseumi inventuurikomisjon oli allkirjastanud inventuuriakti ka selle vara kohta, mis oli küll arvel Eesti Ajaloomuuseumi raamatupidamises, kuid oli antud SA Virumaa Muuseumid kasutusse. Auditi käigus selgus, et tegelikult ei olnud inventuurikomisjon nende varaobjektide olemasolu ja säilimist kontrollinud.
- Inventuuride korralduse pistelise kontrolli käigus selgus, et osal juhtudest jätsid inventuurikomisjonid andmata hinnangu põhivaraobjektide järelejäänud kasutuseale.

24. Riigikontrolli hinnangul ei ole mitmes asutuses vara inventeerimisel järgitud inventeerimise ja hindamise toiminguid. Seetõttu ei anna osa korraldatud inventuuridest kindlustunnet, et raamatupidamises ja finantsaruannetes sisalduv info varade kohta on õige.

25. **Riigikontrolli soovitus kultuuriministrile:** Koostada vara inventeerimise toimingute kirjeldus ja tutvustada seda inventuurikomisjonide liikmetele tagamaks, et inventuurikomisjonide liikmed teavad oma ülesandeid.

Kultuuriministeeriumi vastus: Kultuuriministeerium töötab välja juhendi varade inventeerimiseks ja tutvustab seda valitsemisala asutustele.

Riigikontrolli varasematel aastatel tehtud soovituste rakendamine

26. Eelmise aasta auditi „Kultuuriministeeriumi 2007. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus“ tulemusena tehtud soovituste täimise järelkontrollil selgus, et ministeerium on neist enamiku ellu viinud. Kuid esineb jätkuvalt probleeme vara nõuetekohase arvestuse ja inventeerimise ning riigihangete seaduse järgimisega.

/allkirjastatud digitaalselt/

Ines Metsalu
Finantsauditi osakonna peakontrolör

Riigikontrolli soovitused ja Kultuuriministeeriumi vastus

Riigikontroll andis auditi põhjal kultuuriministrile mitmeid soovitusi. Kantsler Siim Sukles saatis 29. juulil 2009 oma vastuse Riigikontrolli soovitustele.

Üldised kommentaarid auditiaruande kohta

Täname Teid Kultuuriministeeriumi haldus- ja valitsemisalas professionaalselt läbi viidud 2008. a majandusaasta aastaaruande auditi ja tehtud soovituste eest.

Riigikontrolli soovitused	Kultuuriministeeriumi vastused
<p>Raamatupidamise korraldus</p> <p>5. Soovitused kultuuriministrile:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nõuda valitsemisala asutustelt raamatupidamise sise-eeskirjade täiendamist ja ajakohastamist. Kohustada ministeeriumi pearaamatupidajat läbi vaatama ja kooskõlastama valitsemisala asutuste raamatupidamise sise-eeskirjad. Rakendada meetmeid raamatupidajate kutseoskuste tõstmiseks. Teha senisest enam jooksvalt kontrollitoiminguid valitsemisala asutuste raamatupidamistes. (p-d 3–4) 	<p>Kultuuriministeeriumi vastus:</p> <p>Kultuuriministeeriumi haldusala asutustele tehakse ülesandeks nende raamatupidamise sise-eeskirjade vastavusse viimine haldusala sise-eeskirjaga hiljemalt 30. novembriks 2009. a.</p> <p>Kultuuriministeeriumi pearaamatupidajale tehakse ülesandeks valitsemisala asutuste täiendatud sise-eeskirjade läbi vaatamine.</p> <p>Kultuuriministeerium töötab välja abinõud raamatupidajate kutseoskuste täiendamiseks ja tõhustab kontrollitoiminguid valitsemisala asutuste raamatupidamiste üle.</p>
<p>Kinnisvara investeeringute kajastamine</p> <p>8. Soovitus kultuuriministrile:</p> <p>Nõuda Teatrilt Vanemuine kinnisvarainvesteeringute kajastamist kooskõlas riigi raamatupidamise üldeeskirjaga. (p-d 6–7)</p>	<p>Kultuuriministeeriumi vastus:</p> <p>Kultuuriministeerium esitab Teatrile Vanemuine kirjaliku korralduse kinnisvarainvesteeringu kajastamiseks kooskõlas riigi raamatupidamise üldeeskirjaga hiljemalt 31.12.2009. a seisuga raamatupidamisaruannetes.</p>
<p>Põhivara arvestus</p> <p>14. Soovitused kultuuriministrile:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nõuda valitsemisala asutustelt kehtestatud arvestus-põhimõtete järgimist, et tagada kogu ministeeriumi valitsemisala põhivara ning tegevuskulude nõuetekohane arvestus. Teha senisest enam jooksvalt kontrollitoiminguid valitsemisala asutuste raamatupidamiskannete üle. (p-d 9–13) 	<p>Kultuuriministeeriumi vastus:</p> <p>Kultuuriministeerium kohustab oma valitsemisala asutusi järgima valitsemisalas kehtestatud arvestuspõhimõtteid.</p> <p>Kultuuriministeerium tõhustab kontrollitoiminguid valitsemisala asutuste raamatupidamiste üle. Enam kavatakse tähelepanu pöörata 2008. a haldusalasse lisandunud maakonnamuuseumidele.</p>
<p>Riigihangete seaduse järgimine</p> <p>21. Soovitused kultuuriministrile:</p> <ul style="list-style-type: none"> Juhul kui asjade ja teenuste ostud ületavad riigihangete seaduses kehtestatud piirmäära, korraldada seaduses ettenähtud riigihankemenetlus, sealjuures kaaluda hankemenetluse korraldamist valitsemisala üleselt. Korraldada riigihangetega tegelevatele töötajatele riigihangete seaduse koolitus, kus muu hulgas tutvustada riigihangete registrile aruannete esitamise korda. (p-d 18–20) 	<p>Kultuuriministeeriumi vastus:</p> <p>Kultuuriministeerium kohustub järgima riigihangete seadusest tulenevaid kohustusi ja töötab välja meetmed riigihangetega tegelevate töötajate pädevuse tõstmiseks.</p>
<p>Vara säilimine</p> <p>25. Soovitus kultuuriministrile:</p> <p>Koostada vara inventeerimise toimingute kirjeldus ja tutvustada seda inventuurikomisjonide liikmetele tagamaks, et inventuurikomisjonide liikmed teavad oma ülesandeid. (p-d 22–24)</p>	<p>Kultuuriministeeriumi vastus:</p> <p>Kultuuriministeerium töötab välja juhendi varade inventeerimiseks ja tutvustab seda valitsemisala asutustele.</p>

Ülevaade Kultuuriministeeriumist

Kultuuriministeeriumi tegevusvaldkonnaks on riigi kultuuri-, kehakultuuri-, spordi- ning muinsuskaitsetöö korraldamine ja kunstide edendamine, osalemine riigi meediatöö kavandamises ning asjakohaste õigusaktide eelnõude koostamine.

Kultuuriministeeriumi valitsemisalasse kuulus 31.12.2008. aasta seisuga lisaks ministeeriumile 39 riigiasutust, sh

- üks valitsusasutus – Muinsuskaitseamet;
- kolm muud asutust – Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus; Ennistuskoda Kanut; Võru Instituut;
- neli teatrit – Teater Vanemuine; Eesti Riiklik Nukuteater; Teater Vanalinnastudio; Pärnu Teater Endla;
- kolm kontserdiorganisatsiooni – Eesti Kontsert; Eesti Riiklik Sümfooniaorkester; Eesti Filharmoonia Kammerkoor;
- kaks raamatukogu – Eesti Lastekirjanduse Keskus ja Eesti Hoiuraamatukogu;
- kümme keskmuseumi – Eesti Ajaloomuseum; Eesti Arhitektuurimuuseum; Eesti Kunstimuuseum; Eesti Meremuuseum; Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum; Eesti Vabaõhumuuseum; Eesti Rahva Muuseum; Eesti Spordimuuseum; Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum; Eesti Tervishoiumuuseum;
- üks riigimuuseum – Tartu Kunstimuuseum.

Alates 1.1.2008. aastast toodi Kultuuriministeeriumi valitsemisalasse 15 seni maavalitsuste hallata olnud muuseumi.

Ministeeriumil on 100% osalus ASis Sakala Keskus (likvideerimisel alates 29.12.2008) ja 89% osalus OÜs Eesti Näitemänguagentuur. 2009. aastal on kavas lõpetada mõlema äriühingu tegevus. Ministeerium teostas asutajaõigusi järgmistes sihtasutustes: Eesti Filmi SA, Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA, Muuseumiehituse SA, SA Vanalinna Teatrimaja, SA Tartu Jaani Kirik, SA Virumaa Muuseumid, SA Kultuurileht, SA UNESCO Eesti Rahvuslik Komisjon, SA Narva Aleksandri Kirik, SA Eesti Draamateater, SA Rakvere Teatrimaja, SA Vene Teater, SA Tehvandi Spordikeskus, SA Ugala Teater, SA Jõulumäe Tervisespordikeskus, Eesti Rahva Muuseumi Ehituse SA.

Ministeeriumi finantsseisundi ja majandustegevuse tulemuste kajastamise eest vastutavad aruandeperioodil minister Laine Jänes ja kantsler Siim Sukles, kes oma allkirjaga on kinnitanud 2008. aasta majandusaasta aruande õigsust. Igapäevast ministeeriumi ja tema valitsemisala raamatupidamise korraldamist koordineeris ministeeriumi pearaamatupidaja Ülle Aron.

Tabel 1. Ministeeriumi valitsemisala olulisemad näitajad

	2005	2006	2007	2008
Asutuste arv ministeeriumi valitsemisalas	26	26	26	40
Keskmine töötajate arv	1657	1883	1856	1901
Eelarvemaht (mln kr)	1835	2107	2533	2620
Varade maht (mln kr)	1871	2772	2914	3186

Allikas: Rahandusministeeriumi saldoandmike süsteem

Auditi iseloomustus

Auditi eesmärk

Riigikontrollil on riigieelarve seaduse järgi kohustus anda hinnang riigi majandusaasta koondaruande õigsusele ja tehingute seaduslikkusele. Selle kohustuse täitmiseks korraldab Riigikontroll auditeid riigiraamatupidamiskohustuslaste raamatupidamise õigsuse ja tehingute seaduslikkuse kontrollimiseks. Selle auditi eesmärgiks oli hinnata, kas Kultuuriministeeriumi 2008. aasta raamatupidamise aastaaruanne, sh eelarve täitmise aruanne, on õige ning 2008. aasta jooksul tehtud tehingud seaduslikud.

Hinnangu andmise kriteeriumid

Hinnangu andmisel tugines Riigikontroll järgmistele kriteeriumidele:

- varad ja kohustused eksisteerivad 31.12.2008. aasta seisuga;
- varad ja kohustused kuuluvad 31.12.2008. aasta seisuga ministeeriumile;
- tehingud või sündmused toimusid 2008. aastal;
- kõik varad, kohustused, tehingud ja sündmused on kajastatud ning näitajad avalikustatud;
- varad ja kohustused on kajastatud õiges bilansilises väärtuses;
- tehingud või sündmused on kajastatud õiges summas ja tulud või kulud on kantud õigesse perioodi;
- näitajad on avalikustatud, klassifitseeritud ja kirjeldatud kooskõlas raamatupidamise hea tavaga;
- tegevusaruandes toodud numbriline info, mis tuleneb raamatupidamise aastaaruandest, on kajastatud õigetes summades;
- olulisemad tehingud on kooskõlas riigieelarve seadusega, 2008. aasta riigieelarve seadusega ja 2008. aasta lisaelarve seadusega.

Auditi ulatus ja käsitusviis

Ministeeriumi 2008. aasta majandusaasta aruande õigsusele hinnangu andmise käigus hindas Riigikontroll raamatupidamise aastaaruande vastavust raamatupidamise heale tavale, raamatupidamise seadusele ning rahandusministri asjakohastele määrustele.

Hinnangu andmisel tehingute seaduslikkusele hindas Riigikontroll, kas kontrollitud tehingud on sooritatud, lähtudes riigieelarve seadusest, 2008. aasta riigieelarve ja 2008. aasta lisaelarve seadusest.

Auditi käigus kasutas Riigikontroll ka Kultuuriministeeriumi siseaudiitori ja ministeeriumi valitsemisala asutusi auditeerinud vannutatud audiitorite tööd ning tegi vajaduse korral täiendavaid kontrole nende kontrollitud tehinguklassides. Kontrollitoimingute tulemusel jõudis Riigikontroll järeldusele, et ministeeriumi raamatupidamise aastaaruandele hinnangu andmisel saab tugineda siseaudiitori ja vannutatud audiitorite tööle ning siseauditi eest vastutava ametniku hinnangule Kultuuriministeeriumi majandusaasta aruande õigsuse ja tehingute seaduslikkuse kohta.

Ministeeriumi siseauditi eest vastutav ametnik andis ministeeriumi valitsemisala majandusaasta aruande õiguse ja tehingute seaduslikkuse kohta märkusteta arvamuse. Riigikontrolli auditiaruandes on esitatud olulisemad tähelepanekud, mida tegi siseaudiitor oma auditi tulemusena.

Ministeeriumi valitsemisalasse kuuluvate äriühingute ja sihtasutuste majandusaasta aruandeid on auditeerinud vannutatud audiitorid. Hinnangu andmisel ministeeriumi koondaruandele tugines Riigikontroll vannutatud audiitorite tööle.

Riigikontroll sooritas auditi kooskõlas INTOSAI (Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon) auditistandarditega. Need standardid nõuavad, et audit kavandataks ja sooritataks viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et finantsaruanded ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi.

Auditi käigus kontrollisid audiitorid valikuliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes esitatud näitajad. Audit hõlmas ka aruannete koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonna raamatupidamislike hinnangute analüüsi.

Riigikontroll leiab, et audit annab piisava aluse arvamuse avaldamiseks asutuse raamatupidamise aastaaruande õiguse ja majandustehingute seaduslikkuse kohta.

Auditi lõpetamise aeg:

Audititoimingud lõpetati 2009. aasta juunis.

Auditi meeskond:

Auditis osalesid finantsauditi osakonna auditijuht Sale Ajalik, vanemaudiitor Merike Starovoitov ja audiitor Ingrid Hindrikson.

Kontaktandmed

Auditi kohta saab lisainfot Riigikontrolli kommunikatsiooniteenistusest tel +372 640 0704 või +372 640 0777, e-post riigikontroll@riigikontroll.ee

Auditiaruande elektrooniline koopia (pdf) on saadaval koduleheküljel www.riigikontroll.ee.

Auditiaruande number Riigikontrolli asjaajamissüsteemis on FAO-2-1.4/09/56.

Riigikontrolli postiaadress on:

Narva mnt 11a
15013 TALLINN
Tel +372 640 0700
Faks +372 661 6012
riigikontroll@riigikontroll.ee

Riigikontrolli varasemaid auditeid Kultuuriministeeriumi valitsemisalas

11.7.2008 – Kultuuriministeeriumi 2007. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsuse ja tehingute seaduslikkuse audit riigi majandusaasta koondaruandele hinnangu andmiseks

13.7.2007 – Kultuuriministeeriumi 2006. aasta raamatupidamise aastaaruande audit riigi koondaruandele hinnangu andmiseks

10.4.2007 – Rahvusoper Estonia majandustegevus

14.7.2006 – Kultuuriministeeriumi 2005. aasta raamatupidamise aastaaruande ja tehingute seaduslikkuse auditeerimine riigi 2005. aasta majandusaasta koondaruandele hinnangu andmiseks

10.7.2006 – Kultuuriministeeriumi poolt omavalitsustele eraldatud investeeringud

26.6.2006 – Eesti Televisiooni majandustegevus

18.4.2006 – Kunstimuuseumi Ehituse Sihtasutuse majandustegevus

13.3.2006 – Eesti Rahvusraamatukogu majandustegevus

Kõik aruanded on kättesaadavad Riigikontrolli koduleheküljelt www.riigikontroll.ee